

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedeljo in praznike. — Inserati do 30 petič 2 Din, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Italija je ogorčena nad angleško-francosko demaršo v Sofiji

Značilen članek uglednega italijanskega lista. — Nove prikriti grožnje Jugoslaviji. — Italija ščiti makedonske revolucionarje. — Hudo razočaranje nad angleško politiko

— Bologna, 21. avgusta. Tukajšnji »Resto del Carlino« posveča uvodnik dogodkom na Balkanu povodom francosko-angleške demarše v Sofiji in izvaja med drugim:

»V rimskih političnih krogih z velikim zanimanjem spremljajo dogodke na Balkanu in ne prikrivajo svojega začudenja in ogorčenja radi situacije, ki se tam razvija. Italija je dolgo časa vzdrževala mir in bila zmerna do Jugoslavije in se ni vmešavala v dogodke, ki so posledica megalomanije neprilagodljivega nacionalizma trojne-nega jugoslovenskega naroda. Upala je, da bo dobila za to vsaj priznanje in je stala dosledno ob strani v borbi, ki se je razvila med vsemi tremi narodi Jugoslavije. Toda o vsem tem ni ne duha ne sluha. To je le dokaz, da naš sosed Italije ne vpoštevata. Jugoslovenske argumentacije slone vse le na računu: ratifikacija ni rodila uspeha in odnošaji med Jugoslavijo in Italijo se niso izboljšali; Rim izgrava Beograd in razvija svojo obkroževalno politiko, poslušajoč se pri tem makedonskega problema in zato Bolgarija ne išče zblizanja z Jugoslavijo; kon-

flikt med Jugoslavijo in Italijo traja dalje in Italija ga na vseh koncih in krajih izkorišča; torej je na vseh koncih in krajih kriva Italija.

Ne samo evropski tisk, marveč tudi diplomacija si prizadeva, da ugotovi, koliko je na tem resnice. To je tudi povzročilo korak Francije in Anglije v Sofiji v zadevi makedonskega odbora. Do danes je Jugoslavija valila odgovornost za makedonski komite na bolgarsko vlado, ki je postopala vedno korektno in je zavzemala naravnost sovražno stališče do raznih komititskih akcij. Celo Burova so obtoževali izdajstva, ker je bil nacionalist. Res obstoja tudi v Nemčiji alžski avtonomistični pokret, toda Francija nikdar ni zahtevala radi tega od nemške vlade, da ji izroči one, ki ta pokret podpirajo.

Po razcepju v makedon. organizaciji in po umoru Protogerova je prevladala v organizaciji pomirljiva struja in baš sedaj so v Parizu in Londonu smatrali za potrebno, da sprejmejo jugoslovensko tezo, ki jo tako dolgo odklanjali. Ne čudimo se Franciji, ki je koncem koncev zaveznica Jugoslavije

in ji hoče prožiti podporo, da bi jo v času velike notranje krize rešila problema makedanske revolucije — toda Anglija? Ali ni Anglija vedno naglašala za načelo svoje zunanje politike, da se ne vmešavati v notranje zadeve drugih držav in ali ni bila temu svojemu načelu zvesta v mnogo kritičnejših situacijah, nego je ta? Čemu torej svojo politiko neintervencije spreminja baš sedaj v tako oster diplomatski korak? Gre za širokopotezni načrt zveze med Francijo in Anglijo! To je morda prvi korak na potu k temu najnovejšemu zavezništvu. Toda Italija ima jasne in odločne smerice in ne bo se dala uplivati niti razburjati, če ta angleški poskus kot posledica spremembe njene zunanje politike ne bo rodil zaželenega sadu, kar bo pač moralo služiti vodilnim politikom Britanije za resen opomin. Ker dobro poznamo sredstva in propagandistične metode Quay d'Orsay, vemo že vnaprej, da bo Francija zlorabljala stališče Anglije v francoske politične svrhe, a to na Balkanu ne bo dovelo do miru, kar bi bilo tako zelo želeli in kar bi moral biti glavni cilj vsake politike na Balkanu.

skupinami, kakor med poedinci, ki se boje za svoje pozicije.

Značilno za razpoloženje je, da smatrajo vladni krogi sami, da je dr. Korošec z ratifikacijo netunskih konvencij izvršil svojo nalogo in rešil srbske kuge te odgovornosti ter da je sedaj čas, da se umakne. Tako radikalni kakor demokrati kot najmočnejši vladni skupini delajo sedaj kombinacije brez dr. Korošca in njegove skupine, naglašajo, da o vira sporazum s KDK in vse kaže, da bo dr. Korošec z Vukičevićem vred obsedel med dvema stoloma. Današnje beograjske »Novosti« celo naglašajo, da se je dr. Korošec v kratkem času, kar igra vlogo slovenskega premijera, že dovolj kompromitiral in da bi že sam odhod ustvaril povoljen teren za nadaljnji razplet krize, ki se je za časa Koroščevega ministirovanja le še bolj poostila. Njegov položaj pa je otežekčen tudi z razmerami, ki vladajo v četvrtini koalicijske, v kateri dr. Korošec razen v svojem lastnem klubu nima nikjer zanesljive podpore.

Dr. Korošev eksekucijski boben

Glasilo dr. Korošca zagovarja poostreno iztirjevanje davkov. — »Slovenec« priznava, da je sedanja vlada iztirjala že večino davčnih zaostankov.

O brzojavnem naročilu finančnega ministarstva podrejenim davčnim oblastem, naj brez odloga in brez ozirov izterjajo nemudoma vse davčne zaostanke, piše »Slovenec«: »Mi smo takoj ugotovili, da okrožnica ne pomeni nobenega poostrenega izterjevanja in da nima namena uvesti takega hujšega izterjevalnega sistema.«

Ali ne bi hotel »Slovenec« povedati, kako je to ugotovil, s kakimi dokazi je podprl to svojo »ugotovitev«? Ugotovitve brez dokazov prav nič ne veljajo in tako so tudi »Slovenec« brez vsake podlage. »Slovenec« naj objavi dobesedno omenjeno brzojavno naročilo, ker mu je gotovo lahko storiti s protekcijo svojega vrhovnega šefa in ministrskega predsednika dr. Korošca. Zakaj ne stori tega? Bržkone zaradi tega, da bi se ne izkazala točnost njegovih »ugotovitev«.

Dr. Koroščevo glasilo drzno laže, da je sedanja davčna praksa posledica tiste davčne prakse, ki jo je vodila SDS v letih 1921 do 1924. Mi bi istotako želeli, da bi »Slovenec« to trditve podprl s številskimi. Resnica je namreč, da je Slovenija lani plačala pod kleroradikalno vlado na državnih davkih mnogo milijonov več kakor pa prej, ko SLS še ni bila v vladi in sicer kljub temu, da so vse druge pokrajine plačale lani manj kakor prejšnje leto. Samo Slovenija je plačala več! Mi smo to dokazali s številskimi, »Slovenec« svojih trditve doslej z njimi še ni podprl. In kaj pravi »Slovenec« k temu, da smo v znamenju »decentralizacije« poleg povečanih državnih davčnih bremen dobili še velike oblastne davščine?

»Omiljenja« in »olajšanja« davčnih bremen, o katerih govori »Slovenec«, so odnesla, kakor dokazujejo številke, samo lepo

število novih milijonov iz Slovenije v Beograd.

Kar se tiče »Slovenčeve« trditve, da sedanja vlada davčne prakse ne poostri, pa opozarjamo na naslednji slučaj. Komaj je došlo brzojavno naročilo finančnega ministarstva podrejenim davčnim oblastem, naj izterjajo brez ozirov vse davčne zaostanke, je davčni urad za mesto Ljubljana izdal za nekega davkoplačevalca 17. t. m. odlok za rušenje in 20. t. m. mu je bil že zarubljen konj, dražba pa določena za 28. t. m. s pripombo, da bo konj, ako ne bo na dražbi kupčen, brezpogojno odgnan in prodan na sejm. Doslej so dražbe zaradi neplačanih davkov ponekod onemogočali davkoplačevalci, zlasti kmetje, na ta način, da se jih niso udeležili, sedaj bo torej po novi davčni praksi pod kleroradikalno vlado tudi to nemogoče.

Da se »Slovenec« ne bo izgovarjal, češ, da vse to delajo »liberalni« uradniki, ki hočejo kompromitirati Koroščevo vlado med ljudstvom, opozarjamo, da vodi davčni urad za mesto Ljubljana odličnega pristaša SLS in celo organizator klerikalnih uradnikov. Naravnost cinčna pa je »Slovenčeva« trditve, da je v Sloveniji davčnih zaostankov razmeroma malo in da je zato tudi omenjena okrožnica brez pomena. Ni brez pomena za tiste, ki mora plačevati davčne zaostanke, in ni brez pomena, da je kleroradikalna vlada iztirjala v sedanji gospodarski krizi večino davčnih zaostankov, vsled česar je plačala Slovenija na državnih davkih mnogo več, kakor prej, ko klerikalci ni bilo v vladi in razmeroma mnogo več kakor druge pokrajine.

Ako hoče »Slovenec« dokazati nasprotno, mora že priti na dan s številskimi in stvarnimi dokazi, ne pa s praznimi frazami

Razširjenje zračnega prometa

— Beograd, 21. avgusta. V prometnem ministristvu izdelujejo načrte za razširjenje našega zračnega prometa in priključitve obstoječih prog na mednarodne zračne proge. Začetkom prihodnjega leta bo odprta nova proga Beograd - Zagreb - Maribor s priključkom na mednarodno progo Dunaj - Benetke. Razen tega je projektirana nova proga Beograd - Sarajevo - Podgorica.

Priprave za proglasitev kraljevine v Albaniji

— Rim, 21. avgusta. Iz Tirane poročajo uradno, da se je včeraj tukaj vršilo veliko zborovanje, na katerem je prebivalstvo izrazilo željo, naj bi se uvedel monarhistični režim in se podelila predsedniku Ahmed Beg-Zogu v priznanje za njegove zasluge kraljska krona. Slična zborovanja so bila tudi v ostalih albanskih mestih.

— Tirana, 21. avgusta. Manifestacije, ki so bile vpriprazene včeraj po vsej Albaniji za proglasitev Ahmeda bega Zogu za albanskega kralja, so potekle brez incidentov. Orožništvo in vojaštvo je bilo sicer v strogi pripravljenosti, vendar pa ni imelo povoda nastopiti. Opazilo pa se je, da so bile »manifestacije« prisiljene, ker so dobili vsi »aški« knezi nalog, da morajo pripeljati na zborovanja toliko in toliko ljudi iz svojega okoliša.

Venizelos dobil devet desetih mandatov

Uničujoč poraz vseh opozicijskih strank, zlasti monarhistov. — Grčija stopa v novo dobo. — Pangalos bo zopet aretiran.

— Atene, 21. avgusta. Danes so bili uradno objavljeni rezultati nedeljskih parlamentarnih volitev v Grčiji. Po uradni statistiki so dobili: Venizelos 228, rojalisti 15, Pangalos 1, neodvisni 3 in Kafandarisi 3 mandate.

Kafandarisi in voditelji rojalistov so izdali proglase, v katerih ostro napadajo vlado in naglašajo, da so volilni rezultati falzificirani. Rojalisti napovedujejo senzacionalna razkritja, kako je Venizelos prišel do svojih mandatov. Nasprotno pa Venizelosov tisk povdarja, da je zmago Venizelosove skupine utrjena v Grčiji republikanska

je bilo glasovitih v starih časih. Danes obstoji samo eno čudo, zato pa tem bolj znano po svojih 7 prednostih, a to je

Izjava dr. Mačka o berlinskem nastopu HSS

— Zagreb, 21. avgusta. Glede na izjavo poslanskega kluba HSS in protest proti našim delegacijam na berlinski konferenci mednarodne parlamentarne unije so se obrnili danes novinarji na predsednika kluba HSS dr. Mačka za pojasnilo.

»Ali je bil sklep o odhodu dr. Krnjevića v Berlin sprejet samo v klubu HSS ali spozornim s KDK?«

»Ni dvoma, da je to samostojen akt kluba HSS. To je razvidno tudi iz mojega komuniciranja, objavljenega v »Narodnem Valu«. HSS zastopa hrvatski narod in so zato dejanja kluba HSS dejanja hrvatskega naroda. HSS je predstavnik vseh Hrvatov, KDK pa vseh prečanov. KDK ne predstavlja samo Hrvatov marveč tudi vse one Slovence in Srbe, ki so z njo združeni v borbi za enakopravnost.

»Je g. Pribičević vedel za ta korak HSS?«

»Mislim, da je vedel. Za besedilo brzojavke ne, ker smo ga sestavili še le tik pred odposiljativjo.«

»Pa je g. Pribičević s tem solidaren?«

»Seveda. To je razvidno tudi iz njegovih nedeljskih izjav na Bledu in je konec mojega komuniciranja pravzaprav le ekscerpt iz njegove izjave.«

Nastop HSS je izzval v vseh političnih krogih največjo pozornost. V Beogradu si na vse načine prizadevajo, da bi dokazali s tem nesoglasja v KDK, češ da so pristasi SDS proti takemu ekstremizmu.

Preiskava v Splitu in Šibeniku

— Beograd, 21. avgusta. Z ozirom na zadnjo protestno noto Italije, v kateri zahteva zadoščenje za incidente, ki so se pripetili zadnje dni v Dalmaciji povodom ratifikacije netunskih konvencij, je vlada odredila surogo preiskavo v Splitu in Šibeniku. V beograjskih političnih krogih smatrajo, da incidenti v teh dveh mestih niso bili takega značaja, da bi mogli ogroziti normalne odnose med Jugoslavijo in Italijo. Pripravi so, da bo Italija uvidela, da naša vlada stori vse, kar je v njeni moči, da spravi odnose z Italijo na por iskrenega prijateljstva. Incidente v Dalmaciji smatrajo za dejanje neodgovornih omladincev. Vlada je izdala najstrožje odredbe, da take incidente v bodoče

državna oblika in da je sedaj Grčija krenila na pot konsolidacije in uvrstitve miru in vzajemnosti na Balkanu. Glede izredov, ki so se vršili na dan volitev, povdarjajo listi, da bo general Pangalos, bivši diktator Grčije, ki ga je Venizelosova vlada izpustila iz zapor, da bi omogočila zares svobodne volitve, takoj aretiran, če uvedena preiskava ugotovi, da je osebnost sodeloval pri krvavih spopadih, ki so zahtevali tudi več človeških žrtev. Pangalos sam to sicer priznava, zatrjuje pa, da je ravnal le v silobranu, ker je bil napaden.

prepreči. V ostalem pa je vlada pripravljena, ugoditi vsem zahtevam italijanske vlade, izraženim v noti.

Različne komentarje pa vzbujajo dejstva, da vlada še do danes ni objavila vsebine italijanske protestne note, kar vzbuja domnevo, da hoče nekaj prikriti in pa, da so italijanske zahteve ponižujoče za našo državo.

Svetoštetfanska proslava na Madžarskem.

— Budimpešta, 21. avgusta. Včeraj se je vršila svečana proslava sv. Stefana, patrona Madžarske. Pri tej priliki so se vršile v Budimpešti velike svečanosti in slavnosti, s katerimi so bile poslane pozdravne brzojavke Mussoliniju in lordu Rothermereu. Matere, ki imajo več otrok, so dobile posebne denarne nagrade. Prava nagrada je bila priznana neki kmetici, ki je mati 27 živih otrok.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.825, Berlin 13.548—13.578 (13.563), Bruselj 0—7.9184, Budimpešta 0—9246, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0074—8.0374 (8.0224), London 275.84—276.64 (276.24), Newyork 56.813—57.013 (56.913), Pariz 221.52—223.52 (222.52), Praga 168.27—169.07 (168.67), Trst 296.6—298.6 (297.6).

Efekt: Celjska 158—0, Ljubljanska kreditna 128—0, Kreditni zavod 170—175, Trbovlje 475—0, Vevče 105—0, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Sešir 105—0.

Lesnitr: Tendence čvrsta. Zaključnih 13 vagonov in sicer 10 vagonov mešanich drv (bukve, hrast, gaber, brst), fco vag. meja po 20, 1 vag. bukovih naravnih plohov, 38 mm, od 2 m napr., od 14 cm šir. napr., I, II, III, fco vagon meja po 640, 1 vagon buhovih neobroblihen plohov, 70, 80 100 mm, monte, od 2 m napr., fco vag. meja po 530 in 1 vagon remelinov, 68/68, 4 m, monte. fco vag. nakl. post. po 535.

ZAGREBSKA BORZA.
—Zagreb, 21. avgusta. Devize: Dunaj 802.24, Berlin 13.5630, Milan 297.60, London 276.24, Pariz 222.52, Praga 168.67, Curih 1095.60, Newyork 56.9130. —Efekt: Vojna škoda 426 do 427.

INOZEMSKA BORZE.
—Curih, 21. avgusta. Zagreb 9.1275, Dunaj 73.20, Berlin 123.75, Milan 27.155, London 25.21, Pariz 20.29, Praga 15.3875, Newyork 519.32, Budimpešta 90.55.

Boj katoliške duhovščine za in proti dr. Korošču

Hrvatski škofje in duhovniki proti dr. Koroščevemu režimu. — Kako zagovarjajo klerikalci borbo proti KDK. — Kdo bo zmagal, Zagreb ali Ljubljana? — Stališče Vatikana.

Današnji zagrebški »Morgenblatt« prinaša naslednje senzacionalno poročilo iz Beograda:

Pokret, ki se pojavlja v hrvatski katoliški duhovščini proti dr. Korošču in njegovemu režimu, je zbudil v tukajšnjih političnih krogih veliko zanimanje. Smatra se splošno kot dokaz, da je položaj v prečinskih pokrajinah zelo kritičen.

Fronta enega dela najvišje hrvatske duhovščine proti dr. Korošču se v tukajšnjih opozicijskih krogih smatra kot dalekosežno dejstvo, s katerim morajo resno računati dr. Korošec in vsi, ki z njim vladajo.

Pribeževanje sestanku z zagrebškim nadškofom, članek msgr. Korenčica in stališče, ki so ga zavzeli sarajevski nadškof dr. Šarić in drugi cerkveni dostojanstveniki proti dr. Korošču, vse to je napravilo izredno globok vtis zlasti na SLS, ki se označuje za edino pravo zastopnico rimskih katolčanov v Jugoslaviji. Pučkaši so uvedli takoj intenzivno protiakcijo, ki se je pričela s posvetom enega voditelja hrvatske klerikalne stranke, dr. Šimraka pri nadškofu dr. Bauerju in z dr. Šimrakovo izjavo, ki je imela namen obrazložiti javnosti pod vplivom izjav S. Pribeževanja in nadškofa dr. Bauerja, da dr. Bauer ni istega mnenja s KDK. Dr. Šimrak je o svojem razgovoru z dr. Bauerjem takoj obvestil dr. Korošca in povdaril, da dr. Bauer ne bo v nobenem slučaju sodeloval v akciji proti Korošču ali zanj.

Najbližja okolica dr. Korošca je skušala stopti danes z vašim poročevalcem v stik. Neki vplivnejši dr. Korošev prijatelj je pripomnil, da izrablja KDK ime dr. Baureja, da bi zbudila zmešnjavo in vtis, da odobrava ves katoliški kler politiko in stališče KDK, politiko dr. Korošca in njegov režim pa obsoja. Vašemu poročevalcu je bilo sporočeno, da je dr. Bauer poslal dr. Korošču pismo, v katerem razlaga svoje stališče napram vsem komentirjem o sestanku s Pribeževcem in sicer v tem smislu, da nima kot poglavar rimsko - katoliške cerkve na Hrvatskem nobenega vpliva, da bi zavzel kako stališče napram dr. Korošču in njegovemu režimu, ker to ne spada v njegovo kompetenco. Nadalje se trdi, da izraža dr. Bauer v tem pismu svoje mnenje, da imata dr. Korošec in njegova stranka kot politična organizacija pravico, v danem političnem trenutku zavzeti stališče, ki se jima zdi pravilno.

Po nadaljnjih informacijah, ki jih je vaš poročevalac dobil iz teh krogov, je stališče in naziranje nadškofa najbolje označeno v zadnji številki »Katoliškega lista«. V tem članku se napram Stjepanu Radiću zavzema zelo ostro stališče, češ, da je bil Radić vedno nasprotnik katoliške cerkve.

Te momente izrabljajo omenjeni krogi v boju proti KDK. Posebno se povdarja, da nima dr. Korošec nobenih zvez z rimsko - katoliškimi oblastmi doma in v Vatikani. On je samo predstavnik politične organizacije, ki vodi svojo politiko, ne da bi se spuščala v probleme verskega ali cerkvenega značaja. Napram vašemu soodporniku se je povdarjalo, da zasleduje dr. Korošec gotovo smer, o kateri se ne bi pustil z nobeno akcijo odvrtni, tudi tedaj ne, ako bi izvirala iz krogov rimsko - katoliške cerkve.

Kar se tiče akcije, ki jo je na eni strani

uvredel sarajevski nadškof dr. Šarić, kakor tudi zanimanja, ki ga je zbudil članek msgr. Korenčica, se povdarja v krogih iz bližine dr. Korošca, da je dr. Šarić znan osebnim nasprotnikom dr. Korošca, msgr. Korenčič pa je bil že pred vojno pristal hrvatsko - srbske koalicije, ki ga je hotela celo kandidirati za saborskega poslanca, in se je kasneje odkrito izjavil kot pristal KDK. Nadalje je bilo vašemu poročevalcu rečeno, da rimsko - katoliški dostojanstveniki nimajo nobenega povišja, izpostavljati se za politiko KDK, tem manj, ker je bila kakor znano HSS najbolj zagrizena nasprotnica rimsko - katoliške cerkve na Hrvatskem. Pokojni Stjepan Radić je sam nekoliko rekel: »Hrvatski narod se bo šele takrat rešil suženjstva, ko bo pregnal papeža«. Sploh je čudno, da se gotovi rimsko - katoliški duhovniki izpostavljajo za KDK, ko je vendar znano, da je baš KDK favorizirala staro katoliško cerkev na Hrvatskem, pri čemer se ne sme pozabiti, da sta Predavec in dr. Maček člana starokatoliške cerkve.

Iz drugih poučenih krogov, ki se nahajajo v nasprotnem taboru, pa se vašemu poročevalcu izjavlja, da se v krogih iz bližine Vatikana z velikim zanimanjem in obzornostjo z velikim nezadovoljstvom spremlja politika vlade, ki je personificirana v dr. Korošču, rimsko - katoliškem duhovniku. Povdarja se, da merodajni krogi v Vatikani spremljajo zlasti z velikim zanimanjem razvoj pokreta, ki se pojavlja med hrvatsko katoliško duhovščino proti dr. Korošču in njegovemu režimu. Vatikani doslej še ni zavzel nobenega stališča in je tudi gotovo, da ne bo nobenega zavzel. Vendar pa obstojajo v njem gotove simpatije za ta pokret. Računa se zlasti z akcijo sarajevskega nadškofa dr. Šarića, kakor tudi za akcijo diakovskega škofa dr. Aksamovića, ki je isto tako med nezadovoljnim. Temu pokretu poveča Vatikani glavno pozornost tudi zaradi tega, ker noče neposredno po smrti Stjepana Radića zavzeti nobenega posebnega stališča, da bi s tem ne spravil še itak ogroženega stališča katolicizma na Hrvatskem posebej in v Jugoslaviji sploh v še večjo nevarnost. Hrvatski katoliški duhovščini v Bosni in Hercegovini ter v nekaterih pokrajinah Dalmacije se je od časov Grgurja Ninskega pa do Staderja posrečilo številne Srbe privedi v katolicizem in razen tega številne pokatoličane Srbe izpremeniti v Hrvate. Zato ni izključeno, da bo Vatikani sam v kakšni tajni okoliščini zavzel stališče napram delu dr. Korošca, kar se bo morda zgodilo že v zelo kratkem času, ker bo v nekaj dneh papežev nuncij msgr. Pelegrinetti odpotoval v Rim, kjer bo sprejel od papeža v avdijenci. Napravi razvoju dogodkov v Jugoslaviji stoji Vatikani na stališču, da je dr. Korošec pogrešil, ker je kot katoliški duhovnik prevzel ministrsko predsedstvo v trenutku, ko leži na vsem režimu in mestu ministrskega predsednika odj prelite krvi hrvatskih katoliških poslancev.

Ako se upošteva, da intrasingentna politika dr. Korošca in njegovega prijatelja ljubljanskega škofa dr. Jegliča v podpiranju sedanega režima samo škoduje interesom katoliške cerkve, potem je jasno, da mora to prej ali slej privedi do razkola v rimsko - katoliški cerkvi v Jugoslaviji.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Strašna rodbinska tragedija. — Velika letalska nesreča v Senti. — Grozen samomor starke. — Zagoneten napad. — V pijanosti oropan.

V mali vasič Denje v neposredni bližini Osijeka se je v nedeljo zvečer odigrala strašna rodbinska tragedija. Jedva 20letni posestnik Borislav Stamenović se je že pred dvema letoma oženil s posestnikovo hčerjo Leposavo iz iste vasi. Zakon je bil spočetka srečen, toda kmalu so se pričeli v mladi družini prepriji in pretepi, ker je bil moč zelo ljubosumne narave. Pred dobrim mesecem pa je mera moževih brutalnosti dosegla višek in mlada žena se je vrnila z enoletnim otrokom na dom svojih staršev. Mož je kmalu izprevidel, da brez žene ne bo mogel živeti in zato je začel pred dnevi zahajati vsak večer k ženi, da bi jo pregovoril, naj se vrne. Toda Leposava o tem ni hotela niti slišati, ker so jo še preveč skeleli udarci, s katerimi jo je obdaril ljubezni mož pred mesecem dni. V nedeljo je Leposava možu definitivno naznanila, da se nikoli in pod nobenim pogojem ne misli vrniti na njegov dom. Borislav so te odločne ženinne besede spravile v obup in ob zdravno pamet. Naenkrat je udvil in potegnil izza pasa dolg, ostro brušen nož. Žena je hotela prestrašena pobegniti, toda bilo je prepozno. Borislav je planil k nji in jo enajstkrat zabodel. Najprej ji je prerezal goltanec. Iz krvavečih ust in vratu se ji je izvil grozen krik, ki ga je slišala njena mati v sosedni sobi. Urno je prihitela, kolikor so ji dopuščale stare noge, v hčerino izbo, kjer je med tem porinjala Borislav baš dokončal svoje strašno delo. Stara mati je zagledala svojo hčer, ležečo iz okrvavljenih tleh, mrtvo. Dvignila je roki kot v obrambo svojega otroka, toda že v prihodnjem trenutku jo je napadel pobesneli zet in ji prizadel z nožem več nevarnih ran, med njimi tri globoke, smrtno nevarne na glavi. Na tleh se je vroč val materine krvi združil s hčerkino krvjo v veliko mlako. Po strašnem dejanju je Borislav odšel na svoj dom, kjer se je

pustil orožnikom popolnoma mirno aretirati. Težko poškodovano staro so takoj prepeljali v osijsko bolnico, hčer pa na vaško pokopališče.

V nedeljo popoldne se je vršil v Senti velik letalski miting. Pri pristajanju nekega letala se je pa pripetila težka nesreča, katere žrtev je postal 15letni deček Koloman Vizei. Aeroplan tipa »Brandenburg 19« je prevzela potnike v krožnem poletu nad letališčem. Pri ponovnem startu se ni mogel v pravi čas dvigniti dovolj visoko in je letel nekaj časa v višini komaj poldrugi meter od tal. Vojaši so opazili pretečo nevarnost in se vrgli pravočasno na tla. Nevarnosti pa ni opazil 15letni učenec Vizei, ki je stal pri njih. Že v naslednjem trenutku je letelo letalo nad njim in so mu koleša gladko odrezala glavo tik nad pleči. Nekaj korakov dalje je aeroplan podrl več puškinih piramid, ki so bile zložene na letališču in jih razbil na kose. Šele potem se mu je posrečilo dvigniti se v višino. Ko je letalo pristalo, je šele pilot-narednik Avgust Kresnek opazil strašno nesrečo, dočim se ostali gledalci in vojaši še niso zavedli od prestanega strahu. Narednik Kresnek je eden naših najboljših pilotov in je dosegel pri konkurenčnem letanju Male antante prvo mesto. Miting je bil takoj prekinjen in so vse nadaljnje točke sporeda odpadle. Uvedena je bila preiskava, kdo je prav za prav nesrečo zakrivil.

Včeraj zjutraj je izvršila v Zagrebu 60letna starka Milka Brenner, stanujoča na Prilazu, samomor na zelo pretrpetljiv način. Starke je trpela že več let na težki, neozdravljivi bolezni, ki ji je povzročala neprestane hude bolečine. Obračala se je na razne zdravnike, toda kljub vsem poskusom, ozdravit jo, se bolezen ni obrnila na bolje. Bolečine so postale v zadnjem času naravnost ne-

znosne. Zato je starka obupala in sklenila samovoljno končati svoje bedno, mučno življenje. Svojo namero je izvršila včeraj zjutraj okrog 5. ure na ta način, da je skočila skozi okno svojega stanovanja v drugem nadstropju na dvorišče, kjer je obležala na mestu mrtva z razbito lobanjo. O samomoru je bilo takoj obveščeno policijsko ravnanje, ki je poslalo v dotično ulico uradno komisijo. Komisija je mogla ugotoviti samo smrt. Od hišnih sostanovalcev je komisija zvedela, da starka radi neznosnih bolečin po cele noči in mogla zatisniti oči in je neprestano stokala in vzdihovala.

V noči od nedelje na ponedeljek se je pripetil v Podsusedu pri Zagrebu zločin, ki še vedno ni pojasnjen. Bivši okrajni glavar Ferdo Čubrilovič se je okrog 1. ure zjutraj prebudit. Zdrnil ga je ropot pri vežnih vratih. Vstal je, da pogleda, kaj se pred hišo godi. V tem so se pa že pod silnimi udarci sekire odprla vrata spalnice in v sobo sta planila dva oborožena moška. Čubrilovič in njegova soproga sta se hotela braniti, toda napadalec sta ju v kratkem času pobila z gorjačami na tla in vrhu tega prizadela Čubriloviču še več ran s sekiro. Takoj nato pa sta pobegnili, ker sta začela zakonca klicati na pomoč. Ko sta neznan napadalec izginila v temi, se je Čubrilovič za silo oblekel in kljub težkim ranam odhitel na bližnjo orožniško postajo v Vrapče, kjer je napad prijavil. Orožništvo je takoj uvedlo preiskavo, toda dosedaj še brez uspeha. Oblasti so mnenja, da ne gre za navaden roparski napad, ker se napadalec v stanovanju nista ničesar dotaknila.

V soboto zvečer si je v Zagrebu privoščil mehanik Josip Banič po napornu celega tedna pošteno mero dobre vinske kapljice. Ko je bil že prav pošteno v rožicah, se mu je v neki beznici pridružil neznan moški, ki se mu je že na prvi pogled poznalo, da je pijan. Neznavec je po kratkem pogovoru zašepetal veselemu Baniču v uho, da pozna neko vročo in ljubezni željno deklico, ki bi ju takoj sprejela pod svojo gostoljubno streho. Banič je bila prijazna ponudba zelo po volji in se je brez oklevanja napolnil z neznanecem za ljubezenskimi doživljaji. Objeta kot dva stara prijatelja sta jo počasi primahala v zagrebški park Maksimir. Tu je v nočni samotni neznanec nemadoma udaril pijanega Baniča s pestjo po glavi, izvlekel mu iz žepa listnico, mu slekel suknjič in sezul čevlje. Banič se je takoj iztrezil, toda ni se upal niti premakniti, ker mu je napadalec zagrozil, da ga na mestu ubije, če se le gane. Banič se je udal v božjo voljo, ni pa vedel, kaj ga še čaka. Ko je neznanec opravlil svoj roparski posel, je odšel prestrašenega Baniča k maksimirkemu jezeru in ga vrget v globoko vodo. Nato je brez sledu izginil, Baniča so pa potegnili na breg pasanti, ki jih je privabil njegovo obupno kričanje in pljusk vode. Policija je takoj pričela z zasledovanjem neznanega roparja in je prepričana, da ga bo kmalu izsledila.

Dve žrtvi švicarskih alp

Zanimanje za turizmo in sport se je po svetovni vojni podvojilo, če ne potroji in vrste turistov in sportikov se od dne do dne bolj množe. Zlasti v poletnem času so gore vedno polne turistov, ki prihajajo, da si krepke mišice in navžijejo svežega zraka. Žal da turistična vsako leto zahteva človeške žrtve. Ne mine skoraj teden, da bi Alpe ne zahtevale svoje žrtve.

Te dni smo poročali o tragediji v tirolskih Alpah, kjer je skupino sedmih turistov na nevarni steni zalotil vihar in sta dva strmoglavila v prepad, ostale so pa jedva rešili. Ni se pa še podela vest o tej nesreči, že poročajo o novi katastrofi. V švicarskih Alpah sta se smrtno ponesrečila dva mlada dunajska pravnikar dr. Viljem Schlesinger in dr. Georg Klappholz.

Mlada pravnikar, ki sta bila v turistovskih krogih znana kot izborna plezalca, sta se pretekli teden napotila v švicarske Alpe. Odpotovala sta tik pred praznikom in sta v petek 16. t. m. nastopila turo na goro Piz Kesch. Piz Kesch, ki je dostopen iz St. Moritza, ni nevarna tura. Visok je 3422 metrov in je lahko dostopen. Izvežban turist doseže na vrh v šestih urah. Toda dunajska turistka sta bila zelo smela in sta zaupala svojim mišicam. Izbrala nista običajne poti, marveč najnevarnejšo, nemarkirano.

Odšla sta v petek zjutraj v popolni turistovski opremi. Zapustila sta hotel Piz Kesch ob vznožju mogočne planine češ, da se še istega dne vrneeta. Ker ju ni bilo nazaj in tudi drugega dne ni bilo o njima duha ne sluha, je bil lastnik hotela v skrbih in obvestil je rešilno postajo v Maduleinu in Zuzou. Takoj je odšla rešilna ekspedicija na pomoč. Našla je oba turista mrtva. Ležala sta kakih 400 metrov pod vrhom na visoki skali, kjer se je ujeta vrh, na katero sta bila privezana. Nesrečna sta bila vsa razmesarjena. Nesreča se je najbrž pripetila na ta način, da je enemu spodletelo in pri padcu je potegnil drugega za seboj. Oba sta strmoglavila kakih 200 metrov globoko in sta se takoj ubila.

Trupli ponesrečenih turistov so prenesli v dolino in obvestili o nesreči njune sivoce na Dunaju. — Pokojna sta bila odlična pravnikar. Dr. Schlesinger bi bil kljub svoji mladosti — star je

bil šele 32 let — v najkrajšem času imenovan za rednega profesorja na dunajski univerzi. Izdal je že več temeljnih del iz juridične stroke. Dr. Klappholz je bil rodom iz Bratislave in je bil star šele 28 let. Tudi on je bil znan kot odličan pravnik.

Najboljše, najtrajnejše, zato
13 najcenejše!

Sport

Turneja ilirijanske družine po Srbiji

Ilirija : Djurdaj Smederevac
12:5 (7:2).

Smederevac, 15. avgusta. V sredo 15. avgusta je Ilirija odigrala svojo peto tekmo. Njen nasprotnik je bil Djurdaj Smederevac v Smederevu. Ilirija je nastopila v sledeči postavi: Privšek, Godler II, Godler II, Schiffer I, Rupel, Mititić, Kezele. Dobra je bila Ilirija samo v napadu, pa tudi vratarica je bila odlična. Branilka in obe krilki niso zadovoljile. Krilka vrsta je bila zlasti v defenzivnem pogledu slaba. Pokrivanje nasprotnika je bilo popolnoma zgrešeno, start pomanjkljiv. Branilka je igrala preostro. Napad je predvedel v drugem polčasu prav koristno igro, bil je pa preveč neodločen pred golom.

Družina Smederevca je prijetno iznenadila. Bila je mnogo močnejša, nego je Ilirija pričakovala. Manjka ji pa rutina, katero bo pridobila samo na ta način, da bo igrala tekme s težkimi nasprotniki. Izmed igralcev je omeniti desno krilo, ki je prav odlično. Napad lepo kombinira in je pred golom zelo opasen. Igralke pa imajo napako, da predolgo zadržujejo žogo. Zelo slab je krilski vrsta družine, dočim sta branilka in vratarica razmeroma odgovorjali. Družini manjka predvsem skupna igra.

Igra je potekla ves čas v premoči Ilirije. Gole so zabile: Kezele 5, Rupel 4 in Mititić 3 za Ilirijo. Sodil je g. Nikolić zelo dobro.

Sprejem v Smederevu je bil zelo priščen. Ko je Ilirija izstopila na kolodvoru, je bila tam zbrana velika množica ljudi, navzoč je bil tudi SK Smederevac. Predsednik kluba Otrin, ki je Slovenec, je goste tople pozdravil, nato se je po družini odpravila v hotel. Popoldne si je družina ogledala razvaline orjaškega gradu Djurdaj Smederevca. Pri kosilu in večerji so bili gostje sijajno pogosteni, po večerji pa je njim na čast klub priredil v prostori Grand hotela ples. Predsednik je navzdravil gostom in jim nato izročil lično klubsko zastavo.

ILIRIJA : VIKTORIJA 7:5 (1:4).

Požarevac, 16. avgusta. V Požarevcu je Ilirija v četrti odigrala svojo šesto tekmo. Vršila se je v zelo naglem tempu ob rahli premoči Ilirije, ki pa v rezultatu ni dovolj izražena, zakaj sodnik Iliriji ni priznal treh povsem regularnih golov. V prvem polčasu je Ilirija popolnoma odpovedala in Viktorija je vodila v razmerju 4:1. Sestri Schiffer in vratarica Kezele so bile v zelo slabi formi in so mnogo pripomogle k slabemu rezultatu. Tudi Godler II je zadovoljila samo deloma. Obramba je bila zlasti prvi polčas brez glave in brezglavo je igral tudi napad. Ilirija je v celoti napravila vtis začetniške družine. Šele v drugem polčasu, ko se je napad pregrupiral, je podala bolj šogo. Najboljša na polju je bila Doberletova.

Viktorija je zelo močna družina in ne zaostaja dosti za našimi boljšimi klubi v Sloveniji. Odlične igralke so zlasti vratarica, branilka, levo krilo in desna krilka. Napad je zelo prodoren, strelja dobro in ostro. Igra je začela Viktorija z velikim elanom, a je kasneje popolnoma popustila. Gole so zabile: Privšek 3, Jermol 2 in Doberlet 2 za Ilirijo in levo krilo ter srednja napadalka 2 za Viktorijo.

Sprejem v Požarevcu je bil zelo priščen. Na kolodvoru je Ilirijo pričakovala velika množica občinstva s predsednikom kluba. Sploh so gostom posejali veliko pažnjo in zvečer so priredili v Grand hotelu njim na čast zabavni večer, ki je bil zelo dobro obiskan. Ilirija se je naslednjega dne odpravila v Kragujevac, kjer je odigrala svojo zadnjo tekmo, o kateri bomo še poročali.

ILIRIJA : KRAGUJEVAC 11:5 (7:2).

Kragujevac, 17. avgusta. V petek je igrala družina Ilirije v Kragujevcu proti tamošnji družini in je po lepi igri zmagala v razmerju 11:5. Tekma je bila zelo napeta, vendar se je Ilirija znašla šele v drugem polčasu, ko je bil napad pregrupiran in je igral ves rezervni trio, dočim sta Jermolova in Privškova igrali v krilski vrsti. Jermolova je bila kot krilka mnogo boljše nego v napadu. Povsem nemogoči sta pa bili sestri Schiffer, ki sta morali v polčasu izstopiti in so ju morale zamenjati mlajše moči.

Tudi sprejem v Kragujevcu je bil zelo priščen in Slovenke so bile dobro pogostene. Zanimivo je, da je bil sprejem povsod v provinci mnogo iskrenjši in priščenjši nego v Beogradu, kjer so bile Ilirijanke skoraj oba dneva prepuščene same sebi.

— Sekcija Z. N. Ljubljana. Na redni letni skupščini dne 9. m. je bil izvoljen načelnikom sekcije g. Viktor Vodišek, za

tajnika in blaginika pa Slavko Ahtan. Vse dopise in sporočila sekciji je pošiljati na naslov tajnika, kavarna Evropa.

Beležnica

KOLEDAR.

Torek, 21. avgusta 1928, katoličani: Ivan Fr., Mirjana; pravoslavni, 8. avgusta: Emilijan.

Današnje prireditve.

Ljudski kino (Matica): Raj blaznih.

Kino Ideal: Argentinita.

Dožurne lekarne.

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta, in Hočevar, Šiška.

Hajdimo v Belgrad delat!

Slovenski premijer je izgubil že vso sopo v delu za blagor očetnjave. Hudo mu je, da drugi nečajo delati in da se mora za brate tostran Drine potiti sam s svojimi tigri. Zato pravi, naj pride KDK v Belgrad, če hoče delo. Tam v prepleksani in postrgani skupščini da bi se razgovarjal z njo, dokler pa sedi v Zagrebu, ne bo z razgovarjanjem nič. In Pepe iz uredništva meni, da predlog slovenskega premijerja ni napaden. V Belgradu se dela, to stoji pribito s tremi ekserji. Dezinfekcija KDK še ni popolna, dobrih strelcev pa ministru policije tudi ne manjka. Tako bi najprej skupščinska tla še malo poskropili s puntarsko krvjo, in ko bi ostal v Belgradu en hlev in en pastir v osebi slovenskega premijerja, bi začeli delati. Navili bi davčni vijak, da bi imeli ministri kaj pobirati iz državne blaginje in fondov, morda bi dobili še nekaj šterlingov na posodo, in ko bi vse z združenimi močmi pognali, bi bila domovina rešena in vse sinove troimenega naroda, razen ministrov, bi lahko pokopali na državne stroške. Pepe svetuje KDK, naj gre hitro v Belgrad delat, da ne bo prepozno, kajti slovenski premijer dela z vso paro. Če se da še kaj zaraditi, se priporoča največjemu Slovencu tudi Pepe iz uredništva.

Vsem naprednim kulturnim delavcem!

ZKD je postala tekem tekem 10 let svojega obstoja po napornem delu in lepih uspehih naša centralna prosvetna organizacija. Pridobila si je navdušene simpatije vseh, ki jim je narodova prosveta znak njegove moči in garancije za njega napredek, pa tudi odkrito priznanje tistih, ki ji kakorkoli niso naklonjeni.

Pomen intelektualne izobrazbe širokih plasti naroda ni dandanes manjši kakor je bil nekaj, nasprotno: še večji je. Moderna doba je rodila poleg stare dedščine, ki nas teži, nešteto vihravil, površnih ali popačenih pojmovanj življenja poedinca in garoda njega kulturni, socialni, politični in tudi moralni stvari. Iz njih zrastejo narodne težke krize in globoki streslaji, katerih se more ubraniti le narod, ki se zavestno s prosvetnim delom razvija k intelektualni in moralni popolnosti. Prosvetno delo hoče s tem, da prikazuje sodobnega človeka in svet, njega življenje in nehanje, tako kot je, s tem, da širi obzorje preko meja narodov in političnih teorij, narod vzgajati, to je navajati ga k zrejšemu posmatranju življenja, k notranji izgradnji samega sebe, za to k intelektualnem in tudi moralnemu napredku.

Veliki cilji zahtevajo velikega dela in žrtev: prosvetno delo ga zahteva od narodove inteligence, ki je k temu poklicana. Ona mora s polno zavestjo svoje naloge in veliko ljubeznijo vršiti delo, ki mu je naloženo kot intelektualno razvitejši plasti naroda. Zato se ZKD, ki si je stavila za cilj narodovo prosvetno delo, obrača tem potom na vse tiste, ki se zavedaajo svojih dolžnosti kot izobraženci z vabilom, da pristopijo v vrste njenih delavcev kot predavatelji, kot učitelji, kot kulturni delavci v pravem, vzvišenem pomenu te besede in gredo med naše kmete, delavce, obrtnike, med našo mladino, ki jih pričakuje. ZKD jih poziva k sodelovanju in prosji, da se vsi oni, ki so pripravljeni pomagati, javijo na naslov Zveze kulturnih društev v Ljubljani, Kazina, II. nadstropje, levo. V prijavi, ki je zelo nujna in jo mora imeti ZKD vsaj do 1. septembra t. l., naj bo vsebovana tudi tema in snov predavanja.

Predavateljski odsek ZKD Ljubljana.

Navihaneč.

Mati: — Zakaj se pa cmériš, Janezek?

— Včeraj sem padel s stola in sem se udaril v koleno.

— Zakaj pa jokaš šele danes?

— Zato, ker te včeraj ni bilo doma.

V šoli.

Med veroukom pripoveduje katehet učencem o izgubljeni ovci in pravi: — Če bi bilo jagnje ubogalo in ostalo pri čredi, bi ga volkovi ne bili raztrgali, kaj ne?

— Ne, gospod katehet, — se oglasi Jurček. — Pojedli bi ga bili ljudje.

Po zobeh se pozna.

Učitelj: Kdo ve, kako spoznamo starost gosi?

— Po zobeh, gospod učitelj — se oglasi Janezek.

— Sema, gos vendar nima zob.

— Zato jih pa imam mi, gospod učitelj.

Dober poznavalec literature.

V knjižarno pride neki gospod in zahteva kak zgodovinski roman.

— Zelite mogoče »Zadnje dneve Pompejev«?

— Zadnje dneve? Kaj pa je bilo vzrok njihove smrti?

Dnevne vesti.

— **Kako naj jim pomagamo?** Tako je pač marsikdo vpraševal, ko je čital naš članek o mukah in trpljenju naših rodni bratov pod italijanskim jarmom. Da! Kako naj jim pomagamo, da jim bo naša pomoč v resnici koristila, da bo zares uspešna? To vprašanje se ne da rešiti tako izlahka in še tem manj, ko vemo, da je ni države, ki bi tako ljubosumno branila inozemstvu tudi le najmanjši vmešavanje v svoje notranje zadeve, kakor ravno Italija, ki ob vsaki priliki izjavlja z največjim poudarkom, da je najenostavnejša nacionalna država na svetu, v kateri ni narodnih manjšin, a če bi se že takolimenovani »drugorodci« smatrali za narodno manjšino, da nihče izven meja kraljevine Italije nima niti najmanjše pravice, da bi se spotikal nad njenim ravnanjem z njenimi državljani. Italija, zlasti pa fašistična Italija ni in ne bo nikdar pristočno, temveč edino le, če bi jo kdo prisilil z neodoljivo silo, primorana, pristala na to, da bi priznala naši narodni manjšini vsaj nekoliko človeških in narodnih pravic. Take sile pa mi nimamo in je v doglednem času tudi ne bomo imeli. Naša pomoč našim zatiranim bratom onstran italijanske meje mora biti torej vsaj za sedaj drugačne narave. Biti more i moralna i materialna, pred vsem pa moralna, da jim dvignemo duha, da jih navdamo s pogumom in jih tako usposobimo, da bodo vkljub najslabše pritiski svojih tlačiteljev mogli vztrajati dole, dokler jim za nas in zanje boljše in srečnejše časi ne prinese odrešenja. Zato smo prepričani, da bi jih dan, ko bi se dvignil ves naš svobodni slovenski narod, da bi složno, enodušno manifestirali svojo neomajno vero v njihovo odrešenje, ko bi jim zagotovili vso svojo bratsko ljubezen z obljubo, da bo slej ko prej posvečali vso svojo skrb njim in njihovu trpljenju, zelo poživili v njihovem odporu proti fašističnemu raznarodovalnemu besnilu. Kakor doživljamo, se tak dan že pripravlja in ni več daleč. Tedaj pač brez dvoma ne bo nikogar med nami, ki bi ne hotel storiti vse svoje dolžnosti!

— **Radičevi spomini v Kijevu.** V kulturnem središču sovjetske ukrajinske republike Kijeva ima neki kulturni delavec Radičeve spomine iz dobe, ko je bil poznejši vodja hrvaškega naroda izključen iz gimnazije. Radič je odšel po izključitvi k Strossmayerju, ki ga je poslal h kanoniku Rackemu, kjer je dobil nekaj denarja za pot in priporočilna pisma, naslovljena na poedine kulturne delavce v Kijevu. Dosele ni bilo znano, da so Radičevi spomini iz dijaških let shranjeni v Kijevu.

— **Naš tujski promet letos slabši nego lani.** Savez za pospeševanje turizma na Gornjem Jadrnu je imel 15. t. m. na Sušaku sejo, na kateri je upravitelj Paravič poročal o letošnji tujskoprometni sezoni. Za njim so poročali poedini delegati kopališč. Iz poročil je razvidno, da je v nekaterih kopališčih poset tujcev večji, v drugih pa majši nego lani. V splošnem letos v hrvaškem Primorju tujski promet zaošča za lanskim. Vzrok je v tem, da je prišla sezona pozno in da vladajo v naši državi neznesne razmere. Mnogi tujci so bili že napovedani, pa so si v zadnjem hipu premislili. Pač pa se obeta jeseni zelo velik naval tujcev tako, da bi jesenska sezona krila deficit poletne.

— **Proslava 20letnice strokovne organizacije narodnega delavstva v Jugoslaviji.** Izvrševalni odbor Narodne strokovne zveze v Ljubljani vabi na kongres narodnega delavstva, ki se bo vršil v proslavo 20letnice obstoja strokovne organizacije narodnega delavstva v nedeljo dne 9. septembra 1928 točno ob 9. uri dopoldne v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, na Miklošičevi cesti 20. Dnevni red: 1. Otvoritev kongresa. 2. Pozdravi gostov. 3. Zgodovina našega pokreta. Referent: tov. Rudolf Juvan. 4. Socialna zakonodaja in socialna politika pri nas in drugod. Referent: tov. dr. Joža Bohinjec. 5. Naša načela in cilji. Referent: tov. Ivan Tavčar. 6. Resolucije. Popoldne ogledovanje ljubljanskih industrijskih podjetij in velesajma. Izvrševalni odbor NSZ prosi vse vablence, da izvolijo prisostvovati tej skromni proslavi 20letnice postrvovalnega dela našega narodnega delavstva.

— **Delegatsko zborovanje Narodne strokovne zveze se bo vršilo v soboto, dne 8. septembra 1928 točno ob 10. uri dopoldne** v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo verifikacijskega odbora. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo strokovnega tajnika. 5. Poročilo blagajnika. 6. Poročilo nadzorstva. 7. Volitev: a) izvrševalnega odbora (predsednika, I. podpredsednika, I. tajnika in I. blagajnika), b) upravnega odbora, c) nadzorstva, d) odsekov. 8. Predlogi: a) upravnega odbora, b) razni. 9. Slučajnosti. Popoldne seje odsekov. Pri vstopu v zborovalno dvorano je oddati legitimizacija s polnim imenom in žigom organizacije, kateri delegat zastopa. Brez legitimizacije vstop ni dovoljen.

— **Društvo jugoslov. akademikov v Ptuj.** V soboto dne 25. avgusta ob 8. zvečer se vrši predavanje v Narodnem domu. Predava učitelj g. Dušan Šestan o »Življenju v Parizu«. Vabljeni prijatelji društva.

— **Na drž. realni gimnaziji v Kočevju** se bodo sprejemali v prvi razred učenci dne 1. septembra, ob 8. do 12. ure. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev in predložijo izpričevalo IV. razreda osnovne šole ter krstni list. Vpisovanje učencev od H. do VIII. razreda bo 3. septembra ob 8. uri v šolskih sobah. Tega dne se vpisujejo tudi zunanji iz teh razredov. Ponavljalci, dopolnili in privatni izpiti se bodo vršili med 24. in 31. avgustom. Vsa natančnejša polasnila bodo objavljena na uradni deski v avli gimnazijskega poslopja.

— **Nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev.** Na letošnjem jesenskem velesajmu se bo vršilo tudi zanimivo tek-

movanje naših harmonikarjev. Uprava velesajma je določila za to prireditve sledeče: Tekmovanje se vrši v nedeljo, dne 9. septembra t. l. Začetek ob 9. uri dopoldne; popoldanski začetek ob pol 3. uri. Vsak tekmovalac naj se ob prihodu na velesajem javi ocenjevalni komisiji, kjer dobi tekmovalno številko. Tekmuje se lahko v dveh kategorijah: a) v lažji, z navadno, diatonično harmoniko, b) v težji s kromatično harmoniko. Vsem izdelovalcem in trgovcem godbenih instrumentov kakor tudi njunih svojcem in nastavljenecem je tekmovalje zabranjeno. Vsak tekmovalac igra pred ocenjevalno komisijo dva poljubna komada. Tekmovalci z dobrim uspehom igrajo pri izbirni etni še en komad. Ocenjevalo se bo igralce na navadne harmonike zase, in na kromatični harmoniki zase. Zmagovalce so predvidene lepe nagrade in sicer več dobrih in dragocenih harmonik, kovčki za harmonike itd. Tudi se bodo dobri igralci izdale častne diplome. Tekmuje se samo na harmoniki. Spremljevanje s kitaro, citrami ali drugimi instrumenti ni dovoljeno. Vsak tekmovalac mora javiti do 27. avgusta t. l. velesajmski upravi v Ljubljani: a) svoje točno ime in naslov; b) v kateri kategoriji želi tekmoovati, v lažji, težji ali v obeh; c) ali bo igral na svoji harmoniki, ali na izposojeni, katero mu preskrbi ocenjevalna komisija; d) želi tekmuovati dne 9. septembra dopoldne ali popoldne.

— **Revija narodnih noš.** Kot sneg bela, trdo oškrobljena peča ali bohotna avba s srebrnim ali celo zlatim nakitjem, rožasto ali gladko krilo, pas in svilen robec okrog vratu — in potem — irhaste hlače, žametne telovnik s srebrnimi gumbi, klobuk s krivci itd., vse to so stvari, katere smatramo kot nekaj simbol naše narodnosti, kajti tako so se oblačili naši dedje in pradedje, naše babice, naši prednamci. Le, žal, da je moda, ki ima tudi po deželi svoje kaprice, potisnila to našo lepo narodno nošo čisto v kot. Sicer vsi dobro vemo, da je narodna noša še vedno najlepša, kajti če je kaka slavnostna prireditev, se vsakdo rad obleče v narodno nošo, če jo le ima. Tudi slikajo se prav radi v nošah. Po Slovenskem je še mnogo prisnega narodnega blaga, ki bi, prirejen v skupino, morda krasno celoto. Zato pozivamo vse v mestu in na deželi, da se dne 2. septembra oblečejo v svoje dragocene in pridejo na »Revijo narodnih noš«, ki se vrši na Ljubljanskem velesajmu.

— **Perutninarska razstava.** Na letošnji jubilejni kmetijski razstavi Kmetijske družbe v času od 1. do 10. septembra se bo priredila v zvezi z živinorejsko razstavo stalna perutninarska razstava. Ta razstava ima namen pokazati, kakšne pasme gojimo v Sloveniji ter vspeh pri naših gospodinjstvih in gospodarstvih na napredku v tej važni panogi. Na razstavo se bo pripustila vsa domača in tuja perutnina: kokoši, race, purani in gosti. golobi itd. in sicer od vsake pasme po tri živali, t. l. 1 samec in 2 samci. Stroške za prevoz in prehrano živali za časa razstave itd. nosi Kmetijska družba. Družba bo tudi poskrbela za primeren znesek za premije, ki se bodo porazdelile za najlepše živali. Tudi kletke za razstavo se dobe pri družbi, kakor vsa druga zadevna navodila. Prišlo se je do sedaj precejšnje število rejcev, vendar je še nekaj prostora in kletk na razpolago. Kdor poseduje res lepe živali in jih hoče razstaviti, naj se prikladi pri Kmetijski družbi (pisмено ali ustmeno) vsaj do 28. t. m.

— **Žrebna lista efektne loterije Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.** Lista, dne 1. avgusta t. l. izrebranih srečk efektne loterije se dobiva pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Bethovnova ulica 10, pritličje, levo. Pisanim naročilom je priložiti znamko za 2 Din. Lista stane 2 Din.

— **Nova planinska pot.** Na skrajnem zapadu naše države gre meja proti Italiji po vrhovih glavnega grebena Julijskih Alp. V najznamenitejšem odseku od Jalovca do prelaza Vrška, kjer je prehod iz Kranjske gore v Trento, je bil do sedaj dostop na našo gorsko velikanje z naše strani nemogoč. Sedaj pa je SPD dalo nadelati preko severne stene Mojstrovke novo, vseskozi s klini in žicami zavarovano turistično pot, ki nas dovede od Erjavčeve kočice na Vršču (1523 m) v dobrih dveh urah na vrh Mojstrovke (2332 m). S tem bo po najdivnejšem razgledu sloveča gora našim turistom zopet pristopna. Vsa zavarovanja bodo še tekom tega tedna dovršena in v nedeljo dne 26. avgusta se nova pot s slovesno otvoritvijo izroči prometu.

— **Slov. plan. društvo priredi v nedeljo dne 26. avgusta otvoritev turistične poti na Mojstrovko in vabi planince na to slavnost.** Najpreje se izvrši pregled cele poti. Odhod okoli 6. do 7. ure zjutraj iz Erjavčeve kočice na Vršču; po stari poti čez sedlo nad Rupami (1807 m) in po nanovo nadelani, docela zložni stezi pridemo nalahko pod steno Mojstrovke. Od tam je izvedena nova turistična pot, po kateri se da priti v dobri uri na vrh Mojstrovke. Sestop okoli 10. ure dopoldne. Povratek v Erjavčovo kočico okoli poldne. V Erjavčevi koči se proslavi otvoritev poti ob nepriznani planinski zabavi. Turistom, ki bi došli šele po prvem obhodu, se bo po slavnosti nova pot še enkrat razkazala. Društvo vabi na mnogobrojno udeležbo. Posebna vabila se ne izdajo.

— **Konec pasjih dni** bo jutri, 22. t. m. Svojo nalogo so letos vestno izpolnili, ker so nas prav po pasje »žgali« in nam prinesli tudi par — pasjih neviht!

— **Vreme.** Barometer polagoma pada, vendar pa poslabšanja vremena še ni pričakovati. Morda dobimo v kratkem zopet lokalne nevihte, ker je zelo soparno, več dni trajajočega deževnega vremena pa do jeseni najbrž ne bo. Včeraj je bilo deloma oblačno v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu,

povsod drugod pa jasno. V južnih krajih še vedno pritiska občutna vročina, dočim se je v Sloveniji ozračje vsaj nekoliko ohladilo. V Skoplju in Splitu so imeli včeraj 32, v Dubrovniku 31, v Ljubljani je bilo 28,2, v Beogradu 25, v Sarajevu 24, v Mariboru 23 stopinj. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 761 mm, temperatura je znašala 17 stopinj.

— **Pri kopanju utonil.** V Dravi je v nedeljo pri kopanju utonil krojaški vajenec Albert Rajh. V mrzli vodi ga je najbrž prijel krč in še predno mu je kdo mogel priskočiti na pomoč, je izginil v vodi.

— **Posledice neprevidnosti.** V nedeljo popoldne je skakal v veselem razpoloženju na domačem dvorišču 19letni posestnikov sin France Štrukelj iz Rudnika pri Ljubljani tako neprevidno, da je skočil z desno nogo na železne gnojne vile. Vile so se mu zarile skozi nogo in je moral Štrukelj iskati pomoči v ljubljanski bolnici.

— **Nesreča pri streljanju z moznarjem.** V Vrtečah pri Laškem se je v nedeljo vršila poroka. Kot je že stara navada ob takih prilikah, je tudi v nedeljo streljal z moznarjem tamkajšnji posestnik Franc Flis. Pri ponovnem polnjenju je moznar nenadoma eksplodiral in je bruhnil naboj Flisu v obraz. Flis je zadobil težje opekline in so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico.

— **Pod voz je prišla.** Včeraj popoldne je šla po glavni cesti skozi Mokronog starejša delavka Marija Bevc iz Podboršta, občina Sent Janž pri Krškem. Nenadoma je za njenim hrbtom privozil v naglem diru neznan voznik. Bevcova se ni mogla pravočasno ogniti in je padla pod voz. Prišla je pod kolesa, zadobila na rokah in nogah več poškodb, ki pa niso težjega značaja. Zdravniške pomoči je prišla iskat v ljubljansko bolnico.

— **78letni starček naveličan življenja.** Na Meljskem hribu v Mariboru se je v nedeljo obesil 78letni upokojeni železničar Gustav Zanger. Starček je že dolgo bolehal na srcu, odpovedali so mu tudi živci. Našli so ga obešenega v drvarnici. Najbrž se je obesil v hipni duševni zmedenosti.

— **Skok v Dravo.** V Selnici ob Dravi je izvršila samomor 25letna Angela Jarc. Dekle se je dalo z brodom prepeljati na drugo stran Drave, med prevozom se je pa naglo pognalo v vodo in so jo valovi takoj zakrili. Dosedaj njenega trupla še niso našli. Kaj je pognalo mladenko v smrt, ni znano.

— **O sreči more govoriti vsaka gospodinja,** ki se ji proži prilika, da pere perilo z Radionom. Perilo pustite čez noč v vodi, drugi dan ga pa o priliki kuhanja kosila kuhajte poldrugo uro in izplaknite, da bo belo kot sneg.

Zastojni plete soda vodo, ako uporabljate orig. angl. SPARKLET-silonske steklenice.

»Družba sv. Cirila in Metoda je dobila izplačano volilo pok. gosp. Ignac Zargija, trgovca v Ljubljani, v znesku 500 Din. Slava njegovemu spominu! 628n

Iz Ljubljane

— **Ij Pri Javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 12. do 18. avgusta 1928 iskalo delo 531 moških in 224 žensk, skupaj 755 brezposelnih. Prostim mest je bilo 62 moških in 48 žensk, skupaj 110. Posredovanju se je izvršilo 58 moških in 44 žensk, skupaj 102. Odpotovalo je 89 moških in 3 žensk, skupaj 92; odpadlo pa je 3 moški in 15 žensk, skupaj 18 brezposelnih. — **Delo išče:** moški: 2 manipulant za lesno stroko, 2 ekonom, 1 rudarski nadzornik, 2 rudarja, 1 vrtnar, 1 pečar, 1 kamnosek, 3 zlatarji, 9 kovačev, 8 stavbnih ključavničarjev, 7 kleparjev, 8 železofarjev, 11 železostrojarjev, 14 strojnih ključavničarjev, 7 elektromonterjev, 1 puškar, 12 mizarjev, 7 kolarjev, 5 sodarjev, 5 žagarjev, 1 graver-vulkanizer, 7 usnarjev, 4 slavniki, 2 književca, 4 mlinarji, 2 mesarja, 17 pekov, 1 kuhar, 1 natakar, 1 laborant, 1 stavbeni tehnik, 4 zidarji, 3 dimnikarji, 3 tesarji, 15 strojnikov, kurjačev, šoferjev, 16 pisarniških slug, 19 trgovskih pomočnikov, 6 knjigovodij, 1 trgovski potnik, 1 fakturist, 2 zasebnih uradnikov, 1 godbenik, 1 bolniški strežnik, 1 geometer, 1 novinar, 1 kinooperater, 39 hlapcev, 8 pomožnih delavcev, 52 drinarjev, 5 vajencev. — **Zenske:** 17 pisarniških moči, 2 kontoristini, 10 prodajalk, 3 natakarice, 5 šivilji, 1 šivilja perila, 14 šivilj za slavnike, 2 šeparici, 1 črkoslikarica, 8 pletilk, 3 tkalke, 11 tovarniških delavk, 32 dninaric, 42 kuharic, služkinj, postelnic, 6 vajenk. — **Delo je na razpolago:** moški: 6 kotlarjem, 5 kovinostrojarjem, 1 mehaniku za pisalne stroje, 10 pleskarjem in črkoslikarjem, 6 mizarjem, 1 strojniku, 1 sedlarju, 2 piljarjem, 1 kurjaču, 1 strojnemu ključavničarju, 1 elektromonterjem, 2 kleparjem, 1 tapetniku, 3 čevljarjem, 2 mlinarjem, 1 slaščičarju, 6 minierjem, 2 hlapcem, 1 vodoinštalaterju, 6 zidarjem, 4 tesarjem, 1 mlademu kuharju, 3 trgovskim potnikom za razpečevanje kuhinjskih predmetov, 2 navadnim delavcem, 9 vajencem. — **Zenske:** 1 šivilji, 4 šiviljam za plašče, 2 šeparicam, 2 pletilkam, 1 služkinji z znanjem italijanščine.

— **Ij V parku na Hrvaškem trgu** sta mlada lipa in mlada bukvica zadnje dni v drugič ozelenela. Vsekako redek pojav.

— **Ij Število zaposlenih zidarjev in težakov.** V letošnji stavbi sezoni je v Ljubljani in bližnji okolici zaposlenih pri zgradbah 600 zidarjev, 900 težakov in nad 400 raznih profesionalistov.

— **Ij Smodnišnice na Ljubljanskem polju** bodo, kakor čujemo, v kratkem izginile iz neposredne bližine mesta. V bližini se bo postavilo število zgradb pomnožilo, ker je stari svet ondi ugoden in tudi ne drag.

— **Ij Meseca novembra letos** bo v mestnem okolju uporabljen 9 večjih in manjših stanovanjskih hiš s približno 90 do 100 stanovanji. Stanovanjske hiše na Poljanah bodo pa uporabne meseca maja prihajajočega leta. Stanovanja v teh hišah so namenjena v prvi vrsti mestnim uslužbencem in stran-

„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. „Med vsemi snubci fistega, ki mi je princel RADION. On misli na to, da sebi in meni olajša življenje, kot to dela RADION pri perilu. Z RADIONOM ni več mučnega pranja in mencanja, ker pere sam.“

Varuje perilo!

kam, ki so podpisali obligacijsko posjilo; v hišah ob 116 do 120 večjih in manjših stanovanj.

— **Ij Na državni realki v Ljubljani,** ki je bila že do sedaj v nižjih štirih razredih izenačena z realnimi gimnazijami, v višjem tečaju (5., 6. in 7. razred) pa je imela le realne oddelke, se odpravi v letošnjem šolskem letu v petem razredu realnogimnazijska paralela tako, da morejo učenci, ki so dovršili nižje štiri razrede srednje šole, nadaljevati študij na tem zavodu po realnem ali po realno - gimnazijskem učnem načrtu. Obenem se razširi višji tečaj realke, počenši z letošnjim petim razredom na štiri leta, dočim ostane učni načrt za ostala dva najvišja razreda za letos seveda neizpremenjen. Vpisovanje novih učencev in ponavljalcev za prvi razred se bo vršilo 1. septembra ob 9. do 13. ure. Novi učenci naj prinesejo zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. Dopršiti morali vsaj četrti razred osnovne šole, v vedenju morajo imeti vsaj red: prično, v koledarskem letu 1928 morajo dovršiti najmanj 10. in ne več kakor 13. leto starosti. Dosedanji učenci od 2. do 7. razreda se vpisujejo v ponedeljek 3. septembra točno ob 9. uri v razredih, v katere spadajo. V V. a razredu se zbore učenci, ki bodo obiskovali realni, v V. b razredu pa oni, ki bodo obiskovali realno-gimnazijski oddelek. Učenci, ki pridejo z drugih zavodov, se bodo vpisovali v ravnateljski pisarni v ponedeljek 3. septembra ob 8. uri. Na novo je letos uveden za vsakega učenca prispevek za zdravstveno zaščito. Tega plačevanja so oproščeni siromašni učenci, katerih starši se izkažejo s potrditeljem davčnega urada po t. 6., čl. 5. taksnega zakona. Razredni in privatni izpiti se bodo vršili od 27. do 31. avgusta po že objavljenem redu. Pisemen višji tečajni izpit se prične v soboto 1. septembra ob 8. uri. Vsi drugi podatki na razglasni deski v avli ali pri ravnateljstvu.

— **Ij Na drž. ženskem učiteljsku v Ljubljani** bo vpisovanje v 1. letnik o soboto 1. septembra ob 9. do 12. Učence, ki so vzornega vedenja in so z odtičnim ali prav dobrim uspehom izdelale 4. razred srednje šole ali napravile završni izpit na meščanski šoli in se žele vpisati, imajo pri vpisu prednost in naj prinesejo s seboj krstni (rojstni) list in zadnje šolsko izpričevalo. Gojenke I.—III. letnika, ki imajo razredni ali ponavljalni izpit, naj se zgledajo v četrtek 30. t. m. ob 8. uri pri ravnateljstvu. Vpis v višji letnik pa je 5. septembra ob 8. uri. Ponavljalci zrelostni izpiti bodo: pismeni 3. septembra ob 8. uri, usni pa 5. septembra ob 3. uri. V 1. razred dekliške vadicne in v otroški vrtci se bo vpisovalo v petek 31. t. m. od 9. do 11. ure. Podrobnosti so razvidne iz oglasa v večji šolskega poslopja.

— **Ij Članom »Sadjarske in vrtnarske podružnice v Ljubljani«.** V času jubilejne kmetijske razstave Kmetijske družbe, ki se vrši od 1. do 10. septembra t. l., se članom nudi lepa prilika, da razstavijo svoje lastne zelenjadne in cvetlične pridelke. Sicer je letošnja izredna suša mnogim prekržala račune, ali vendar se je na nekaterih vrtovih ohranilo s pridnim zalivanjem marsikaj lepega. Zelenjadna razstava bo od 1. do 6. septembra. Vsebovala bo

domačo zelenjavo po sortah, pa tudi ono, ki jo hočemo pri nas upeljati. Od 7. do 10. septembra bo cvetlična razstava. Nad 100 sort najkrajših dalij, večje število vrtnic, astrov itd. bo tukaj razstavljeno. Družba je preskrbela za razstavljalce primeren znesek za premije v kolonah in v denarju. — Razstavni odsek se obrača na vse članstvo s prošnjo, da se razstave udeležijo. Priglasiti se je pri Kmetijski družbi vsaj do 28. t. m., kjer se dobe tudi potrebna pojasnila. — Tajnik.

— **Ij »Če stanujeta dva Novaka v eni hiši«.** Pod tem naslovom smo poročali v soboto o tragikomni zgodbi, ki se je odigrala pretekli dne. Družina pokojne gospe Novak, ki je bila iz Ljubljane in ne iz Višnje gore, nas pa obvešča, da se je brzojavka glasila takole: Josip Novak, Kranj. Mama umrla. Pogreb v nedeljo ob 16. Ivan Novak, Ljubljana, Gregorčičeva ulica. — Iz tega sledi, da je čevljar Novak brzojavko res samo površno prebral in da je njegova krivda, da se je odpeljal v Višnjo goro.

— **Ij Modrasi na Grubarjevem nabrežju.** Včeraj popoldne je več kopalcev, ki so se s čolnom prepeljali v Grubarjev prekop, nabiralo robide. Iz grma sta pa nenadoma šinili proti nabiralcem dve kači — baje modrasa. Kopalci so obe kači z veslom ubili. V bližini je bilo baje celo gnezdo modrasov, ki so se potem razlezli na vse strani. Če le ne gre za smokulje, kajti malo verjetno je, da bi se modrasi zaredili v neposredni bližini mesta.

— **Ij Ne puščajte otrok brez nadzorstva!** Včeraj popoldne se je pripetila v Mostah pri Ljubljani manjša nesreča, ki bi pa lahko imela usodne posledice. Sredi ceste se je igrala 3letna hčerka premikala državne železnice Olga Teibel. Nenadoma je prišel po cesti voznik z enovprežnim vozom. Ker otroka ni opazil, je vozil v lahnu diru naprej. Konj se je pa sam od sebe ustavil in je s kopiti le malenkostno poškodoval dekletce. Otroka so oddali v bolnico.

Iz Celja

— **c Smrtna nesreča.** V ponedeljek dne 20. t. m. okrog pol 2. popoldne je ljubljanski brzojavak med Tremerjem in Laškim zadel v nekega 15letnega fanta, ki je hotel prekorčiti prego. Lokomotiva ga je vrgla na nasip. Fant je dobil poškodbe na desnem senu in na desni strani rebra ter si obenem zlomil levo nogo. Vlak se je takoj ustavil. Fanta so položili v vagon in ga odpeljali v Celje. Ko so ga hoteli prepeljati v bolnico, je izdihnil.

— **c Direktni telefonski promet med Celjem in Prago** je bil uveden s 15. t. m.

— **c Državni tarinli odbor** pri prometnem ministrstvu je imel v ponedeljek dne 20. in torek dne 21. t. m. v mali dvorani Celjskega doma sejo, na kateri so v glavnem obravnavali vprašanje povišanja železniških tarif. Sejo je vodil načelnik gosp. Vaso Jovanović. Seje so se udeležili zastopniki trgovskih, obrtnih in industrijskih zbornic iz cele države ter zastopniki prometnega ministrstva ter ministrstev za žume in rude in za kmetijstvo in vode,

Edgar Wallace:

TRJE PRAVIČNIKI
ROMAN.

Zaspal je, ko se je še skoro dani-
lo, in se je zbudil nenavadno razdra-
žen. Dekletu je bil obljubil, da jo bo
posetil, čeprav se je bil z Oberzohnom
dogovoril, da je ne bo skušal videti
pred potekom petih dni.

Po zajtrku ga ni več zdržalo doma.
Naročil si je bil svoj avto, šoferju pa
je ukazal, naj ga pelje na trg med
New Crossom in Bermundseyem;
ostali del poti je premeril peš.

Mr. Oberzohn je pričakoval ta po-
set. Poznal je dobrega duševni stroj
svojega zaveznika, in ko je zagledal
Newtona, ki se je bližal hiši, je odko-
lovratil dol, da ga sprejme.

»Čudno, da ste prišli!« je pozdra-
vil Montyja.

»Zakaj mi niste telefonirali?« je
zagodrnjal Newton. S temi besedami
je hotel opravičiti svoj poset.

»Ker više na sleherni telefonski ži-
ci človeški stroj. Če bi imeli avtomati-
čni telefon in bi ne slišal nihče razen
vas in mene, potem bi govoril, govo-
ril, govoril. Ves dan bi govoril z va-
mi, in z veseljem. Nikakor pa ne, če
mi reče Mis Tainta tukaj in Mis Ta-
inta tam: »Trenutek prosim!« In se
potem obrne na detektiva s Scotland-
Yarda: »Izvolite, prosim, prisluško-
vati!«

»Ali se je Gurthier vrnil?«

»Gurthier je doma,« se je glasil suh
odgovor.

»Tičku se ni nič zgodilo? Vsaj v
večernih listih nisem čital ničesar.«

»Odšel je v Lizbono,« je ravnoduš-
no odgovoril doktor. »Morda pride na
cilj, morda tudi ne. To ni važno, Ali
vam smem postreči?«

Monty se je oboje odzval, kakor ve-
dno, kadar mu je Oberzohn ponudil
kako okrepčilo. Na Oberzohna se ni
bilo mogoče nikdar zanesti.

»Časico whiskyja,« je rekel napo-
sled. »Iz polne steklenice, ki je še ni
nihče odprl. Odprl jo bom sam.«

Doktor se je nervozno zahetel.

»Nezaupljivi ste? Imate prav. Za-
kaj povejte mi, kje na svetu je človek,
ki bi o njem mogli reči: »Ta je moj
prijatelj. Zaupam mu lahko do konca
svojih dni?«

Monty je sodel, da mu na vpraša-
nje ni treba odgovoriti.

Pogledal je whiskyjevo steklenico
proti luči, pazljivo si ogledal zama-
šek in ga izdrl.

»Sodavica bi tudi mogla biti otro-
vana,« je prijazno pripomnil Oberzohn.

Ob vsakem drugem času prej bi ne
bil napravil te opazke. Da se je tega
predmeta vobče dotaknil, je izdajalo
v njem medsebojnim razmerju jedva

zaznati, a zato tembolj zlovesčo iz-
premembo.

Ceprav je Monty to čutil, se ni iz-
dal niti z besedico. Natočil si je čašo,
sedel na zofo in izpil. Ves čas Ober-
zohn ni odvrnil oči od njega.

»Da, Gurthier je doma. Dosegel ni
ničesar, ali porabnemu človeku ne sme-
te zameriti, če mu kdaj izpodleti. Po-
polnega namestnika ni in tudi ne po-
polnega šefa. Američan Washington je
bil Pariz že ostavil, ko sem o njem do-
bil poslednjo vest. Če bi bil jaz v Pari-
zu, bi tudi ne ostal dolgo tam. Nemo-
ralno mesto.«

Monty si je zapalil smotko in je
sklenil, da bo skušal postopoma priti do
pravega smotra svojega poseta. Zakaj
prišel je bil, da izpolni dve dolžnosti.
Prva njegova dolžnost je bila, da po-
seti Johano. Druga, nič manjša pa, da
o tem obvesti Oberzohna.

»Kako gre dekletoma?« je vprašal.

»Dekletoma? Dobro.« Oberzohn ni
sedel nego je stal v položaju, ki je ne-
koliko spominjal na Gurthira; stal je
pokonci in je srepo strmel v daljo.

»Mojim gostom se zmerom dobro
godi.«

»V tistem pasjem brlogu?« je za-
ničljivo vprašal Monty. »Ne želim, da
bi Johana ostala tam.«

Oberzohn je skomignil z rameni.

»Pa jo vzemite s seboj, dragi moj!
Zakaj naj bi ostala tu, če ste brez nje
nesrečni? Njena navzočnost je tudi ne-
potrebna. Nemara da se tudi ne počuti
dobro v kleti. Vsekako vam jo lahko
priljem.«

Sved je stopil proti vratom.

»Počakajte še trenutek!« je rekel
Monty. »Kasneje jo bom posetil in jo
morda tudi vzem s seboj, toda ne bi
želel, da bi za stalno odšla. Nekdo mo-
ra vendar biti pri tuji deklici.«

»Zakaj? Ali nisem tu jaz?« je ne-
določno vprašal Oberzohn.

»Da: vi in Gurthier.«

Monty je gledal skozi okno in se je
ogibal Oberzohnovih oči. »Posebno
Gurthier. In to je tisti vzrok, zaradi ka-
terelega sodim, da mora biti kdo pri
njej. Ali se vi še nikdar niste domislili,
da bi se najbolje izmazali iz vseh ne-
prilic, ako bi se oženili?«

»Mislim sem že na to. In tudi vi ste
mislili na to. To je famozno. Vi zač-
nate misliti!«

Njegov ton je bil še bolj čuden ka-
kor prej. Monty se je razjarjen obrnil
k njemu. Oberzohn je z navidezno po-
nižnostjo vzdrl njegov pogled.

»Izvolite se nekoliko vzdržati sar-
kazma. Oberzohn! Ne bom vam dolgo
govoril: namen imam, da se z dekletom
oženim.«

Oberzohn ni odvrnil ničesar.

**KDOR OGLAŠUJE,
TA NAPREDUJE!**

Slavni tenorist Kiepara o svoji karieri

Prve iskre talenta. — Če oče ne dovoli. — V vrtincu prvih
uspehov. — Varšava, Dunaj, Berlin, London. — V deželo do-
larjev.

Premlad sem še, da bi se oziral na-
zaj v svojo preteklost. Res je, da v vr-
venju vsakdanjega življenja nikoli ni-
mam prilike misliti na svojo preteklost,
ker me ima bodočnost v popolni oblasti.
Kljub temu se pa rad spominjam svoje
mladosti in prvih korakov v življenje.
Rad primerjam pot, ki jo imam že za
seboj, z ono, ki me še čaka.

Rojen sem bil 16. junija 1902. v So-
snovicah na Poljskem. Moj oče ima v
Sosnovicah več hiš in živi v zelo dobrih
razmerah. Zato sem imel v zgodnji ml-
adosti vse, kar si more otrok želeči. Stu-
diral sem na gimnaziji v rojstnem me-
stu. Moje ambicije takrat niso bile ve-
like. Izpričevala sem imel vedno dobra,
ker sem pred zaključkom vsakega se-
mestra intenzivno študiral. Moji profe-
sorji so bili pa bolj zadovoljni z uspe-
hom mojih študij, nego z mojim vede-
njem. Ni minil teden, da bi mojega očeta
ne povabili na gimnazijo, kjer so se
profesorji pritoževali, da jim dela moje
vedenje hude preglavice. Zelo rad sem
se prepiral in lasal s tovariši, pa tudi
med skavti sem bil prvi. Že v zgodnji
mladosti sem se zanimal za petje. Po-
seščal sem vse koncerte in študiral vlo-
go Lohengrina in Tonia iz »Komedijan-
tov«. Prijatelji so mi že takrat sveto-
vali, naj se posvetim petju in glasbi.

Nekoč sem odpotoval v Krakov in po-
setil profesorja petja, ki je takoj izjavil,
da imam zlato v grlu. Misel, da post-
nem slaven pevec, mi od tistega dne
ni šla več iz glave.

Po končanih gimnazijskih študijah
sem študiral nekaj časa na univerzi, da
ugodim očetu želji. V Krakovu in
Varšavi sem študiral pravo in narodno
gospodarstvo. Nedvomno bi bil postal
doktor juris, da nisem tako hrepenel po
umetnosti. Oče mi je dovolil, da sem
obenem študiral petje. Moja učitelja sta
bila znana profesorja petja Jerinski in
Leliva, ki sta temeljito obvladala ita-
lijansko pevsko šolo, ker sta se dolgo
mudila v Italiji. Toda oče se je bal, da
bi ne začel zanemarjati univerze in zato
mi je prepovedal študirati petje. Če bi
bil pristal na očetovalo zahtevo, bi bil
zdaj sodnik ali odvetnik v kakem manj-
šem mestu in bi ob nedeljah zabaval
ljudi s petjem. Toda proti očetovi volji
sem sledil notranjemu nagonu in trdno
sem sklenil doseči svoj cilj. Z očetom
sva se kmalu sprla. Brez belčica v žepu
sem ostal v Varšavi. Hotel sem postati
znamenit pevec, toda treba je bilo stu-
dirati, obenem pa skrbeti za vsakdanji
kruh. Cesto sem potoval na deželo in
nastopal v gledališču ali na koncertih.
Honorar je znašal 20 do 30 zlotov. Po-

lovico sem porabil za vožnjo. Stanoval
sem s tremi prijatelji v podstrešni sobi
in živel v bedi, toda to me ni motilo.
Po cele dneve sem prepeval in na dvo-
rišču sem imel vedno dovolj hvaležnih
poslušalcev. Kuharice in služkinje so
občudovali moj glas in ko sem nehal
peti, so mi navdušeno ploskali. Moj po-
ložaj je postal od dne do dne slabši in
končno sem se odločil za zadnje sred-
stvo. Sklenil sem vrniti se k očetu in
ga prositi odpuščanja. Ker pa nisem
imel denarja za vožnjo, sem moral na-
stopiti v varšavski operi. Čutil sem in
tudi na obrazih poslušalcev se je po-
znalo, da sem zelo slabo pel. Vendar
sem se pa zavedal, da je moje petje
napravilo na auditorij vtis in da so
poslušalci prepričani, da imam dober
glas, seveda brez rutine. Ravnateljstvo
mi je svetovalo, naj naštudiram po-
ljubno arijo iz »Fausta« in se čez nekaj
dni znova zglašim. In res sem drugi
nastopil. Posledica je bila, da so mi po-
verili celo vlogo »Fausta« pod pogo-
jem, da jo temeljito naštudiram. Toda
ta vloga se mi je zdelo pretežka in zato
sem nastopil z manjšo vlogo v operi
»Halka«. Sele po prvem uspehu sem
nastopil v »Faustu« in dosegel tako ve-
lik uspeh, da so me angažirali. Začetek
je bil storjen in posrečilo se mi je celo
obnoviti stike z rodbino.

L. 1925. sem se udeležil v varšav-
skem hipodromu pevske tekme, na ka-
teri se je borilo mnogo odličnih poljskih
in inozemskih opernih pevcev za na-
slov »kralj poljskih tenorjev«. Sam sem
bil presenečen, ko so strokovnjaki ugo-
tovali, da je moj glas najlepši. Dobil sem
naslov kralja poljskih tenorjev in pa-
riški impresario, ki je prisostvoval tek-
mi, me je takoj povabil v Pariz. Da bi
si ne premislil, mi je stisnil v roke voz-
ni listek do Pariza in denar za potne
stroške. Čim je pa zvedel ravnatelj-
stvo opere v Varšavi, da nameravam
odpotovali v Pariz, mi je ponudilo 5000
zlotov mesečno, če ostanem še eno
leto. Ponudba je bila sicer laskava,
vendar sem jo pa odklonil. Moj oče je
mislil, da sem znozel 5000 zlotov (33 ti-
soč Din) mesečno se mu je zdelo več,
nego bi mogel pričakovati. Toda jaz
sem bil drugačnega mnenja in odpoto-
val sem v Pariz. Spotoma sem se usta-
vil na Dunaju, da posetim svoje prija-
telje. V ožji družbi prijateljev sem pel
in nekdo mi je svetoval, naj zapojem
v navzočnosti ravnatelja enega največjih
dunajskih koncertnih uradov Kneplerja.
Dal sem se pogovoriti in že drugi dan
sem bil povabljen in glavnemu ravnat-
elju dunajske državne opere dr. Schal-

ku, katerega se bom vse življenje s
hvaležnostjo spominjal. Se preden sem
končal peti, me je vprašal, če bi hotel
peti z Jeritzo v »Tosci«. Ponudbo sem
sprejel in vest o nastopu mladega poli-
skega tenorja se je hitro raznesla po
mestu. Ne smete pozabiti, da je vsaka
predstava, na kateri nastopi primado-
na Jeritza, slavnostna. Novine so za-
čele pisati o meni tem bolj, ker sem se
udeležil izleta na Semmering in se
osebno seznanil z mnogimi odličnimi
Dunajčani.

Nastopil sem v »Tosci« in »Turan-
dotu« in tako je moje ime zaslovelo na
Dunaju. Dunajski listi so me proglasili
za drugega Caruso. Začel sem z vsi
vmeno študirati vloge in nemščino.
Ostal sem na Dunaju, od koder sem
odpotoval na kratko gostovanje v Ber-
lin, kjer me je pa sprejel del tiska zelo
neprijazno in sicer zato, ker sem se
udeležil pri nekem berlinskem profesorju, ki
v javnosti ni priljubljen. Pozneje sem
potoval po Nemčiji. dvakrat sem bil
tudi v Londonu, odkoder sem se vrnil
na Dunaj. Zadnji dve leti sem prepo-
toval skoraj vso Evropo. V Pariz, kamor
sem bil prvotno namenjen, pa nisem
prišel. Lani sem nastopil v Deauville in
nikoli ne bom pozabil, da je prišel po
predstavi k meni ravnatelj pariške ope-
re Aranchet, ki mi je iskreno čestital k
uspehu in me povabil v Pariz. Zdaj me
vleče v deželo dolarjev. Za Ameriko
imam pripravljen tako obširen program,
da bo trajalo gostovanje več let.

Krilenko alpinist

Sovjetski državni pravdnik Nikolaj
Krilenko, znan naposled iz procesa pro-
ti iniciatorjem sabotaže v donskih pre-
mogovnikih, preživlja počitnice v ne-
znanih pokrajinah Pamirja. Pridružil se
je sovjetsko-nemški ekspediciji v Pa-
mir. Krilenko je že dolgo član sovjets-
skega planinskega društva in navdušen
alpinist. Bil je vedno navdušen sportnik,
zlasti izbornen jahač. Za boljše življenje
je deloval najprej v vojski. Na ekspediciji
v Pamir je poseben poročevalec mo-
skovskih »Izvestij«.

Iniciativo za raziskovanje doslej
skoraj neznanega ozemlja Pamirja in
Darvasa je dal nemški meteorolog prof.
Ficker. Ekspedicije se udeležuje tudi
nemški profesor Rickens, ki je že l. 1910.
raziskal zapadni del Pamirskega pogor-
ja. Rusija je poslala v neznane kraje
prof. Korenenskega, učenjaka Gorbunova,
meteorologa Zimmermanna, geologa
Ščerbakova, astronoma Belajeva in
zoologa Reicharta. Ozemlje Pamirja,
kamor se je napotila znanstvena ek-
spedicija, se naziva tudi Streha sveta. To
je pogorje, ki zavzema okrog 5000 kv.
km. V tem pogorju je ena najvišjih gora
na svetu, visoka 7500 metrov. O prebi-
valstvu teli pokrajini se ve doslej zelo
malo.

Zahvala

Za izraze odkritosrčnega sočutja, ki smo jih prejeli pismeno ali
ki so nam bili izrečeni osebno ob priliki prebrdke izgube naše
nad vse ljubljene, drage mamice, stare mamice, prababice in tete,
gospe

Viktorije Haring
roj. Blažič

kakor tudi za poklonjene prekrasne vence in za sprem-
stvo na njeni zadnji poti, se tem potom vsem najprisrčneje za-
hvaljujemo.

Posebno nas veže dolžnost zahvaliti se preč. duhovščini, oč.
sestram in gojenkam »Josefinuma« za spremstvo ter pevskega
društva »Krakovo-Trnovo« za ganljivo petje.

Sv. maša zadušnica bo v soboto, dne 25. avgusta t. l. ob 8. uri
v stolnici.

V Ljubljani, dne 21. avgusta 1928.

Žalujoča rodbina HARINGOVA.

Mestni pogrebni zavod

Prazno sobo

s souporabo kuhinje išče zakonski
par v mestu. Ponudbe na upravo
lista pod »Čistost«/1492.

Izučena šivilja

išče službe pomočnice event. gre
tudi šivat v trgovino. Nastop 1.
septembra. Ponudbe na upravo
lista pod »Začetnica«/1491.

Prodaj

dobro ohranjeno moško kolo, že-
lezen štedilnik, peč, otroški vo-
ziček, posteljo. Naslov pove
uprava. 1489

Vila

enodružinska, podkletena, na per-
iferiji Ljubljane, 4 sobe, kuhinja in
prilike, se prodaja po zmeri cen-
ni. Naslov v upravnistvu »Slov.
Naroda«. 1470

Frizerko

prvovrstno ondulerko iščem. Dan
nastopa z označbo plače s pisme-
no ponudbo poslati na Oglasi za-
vod »Rekord«, Sarajevo. 1476

Mesto tajnika

se odda. Reflektira se samo na
mlajše moči, ki imajo vsaj trgo-
vske študije in nekaj prakse. Pred-
nost imajo kompetentje z zna-
njem jezikov. Ponudbe z navedbo
referenc je poslati do 31. t. m. na
upravo pod »Tajnik«. 1490

Šivilja

izurjena, išče začetne službe evn.
gre šivat tudi na dom. Ponudbe
na upravo lista pod »Šivilja«/1449.

Prazno sobo

z električno razsvetljavo in s po-
sebnim vhodom iščem za takol.
Pismene ponudbe na upr. »Slov.
Naroda« pod »separirano«/1469.

Mlad gospod

zmožen tudi nemškega jezika išče
službo inkasanta ali sluge. Nastopi
lahko takol. Ponudbe na upravo
lista pod »Pošten«. 1152

Proda se

železna postelja. — Naslov v
upravi lista.

šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev
iz lastne tovarne — 15 letna garancija —
Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.
PISALNI STROJI »ADLER« — KOLESA
iz prvih tovarn, »Dürkopp«, »Styria«, »Wa-
fenrad« (Orožno kolo) — PLETILNI STROJ,
ki vedno v zalogi — Posamezni deli koles
in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obro-
ke. — Ceniki franco in zastoj.

IVAN JAX i SIN LJUBLJANA, Gospodsvetska 2

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domače
kurjavo in industrijske svrhe
KOVAŠKI PREMOG vseh vrst
KOKS livarniški, plavžarski in plinski
BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta štev. 15/l.

Inserirajte v Slov. Narodu!

Mali oglasi v »Slovenskem Na-
rodu« so popoldne najbolj čitani,
najcenejši in najuspešnejši posre-
dovalci za službe, prodaje, na-
kup, nepremičnine, lokale, stano-
vanja, priporočila, kapital itd. itd.
V SVOJO LASTNO KORIST NAJ
SE JIH VSAKDO POSLUŽUJE.
KER MORAJO IMETI NAJBOLJ-
SI USPEHI!

Uprava Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5.

telefon 379 Ivan Zakotnik 379

mestni tesarski mojster,

— — — LJUBLJANA, Dunajska cesta 46 — — —
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostraže za
palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stroji, razna
tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

PARNI ZAGA.

16 L

TOVARNA FURNIRJA.

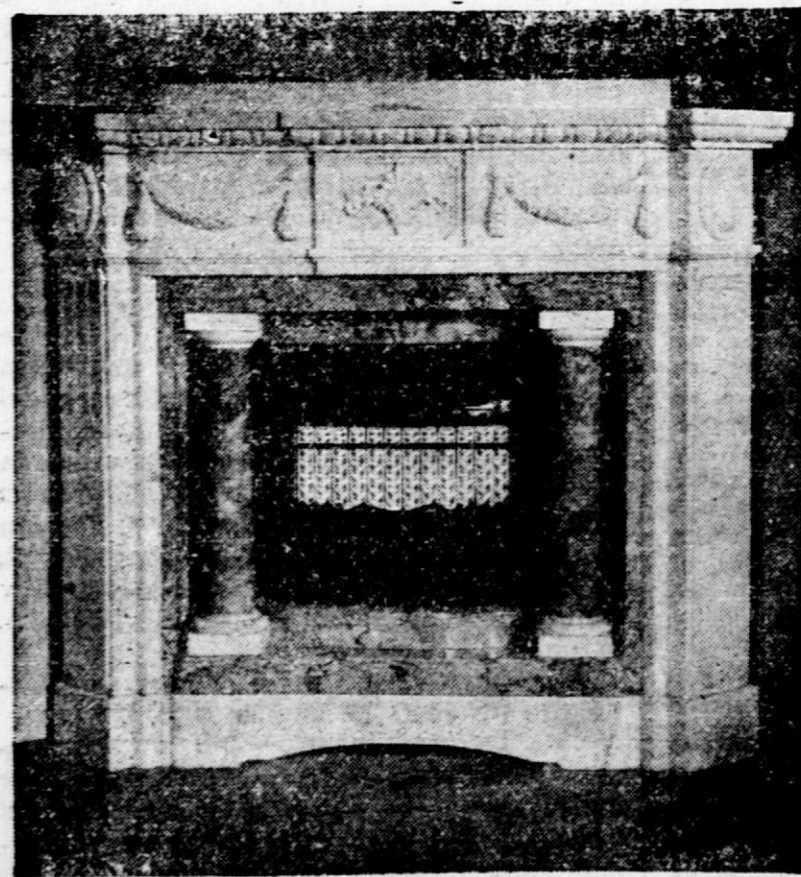
GIOVANI BOCCACCIO

DEKAMERON

Prevel Dr. ANDREJ BUDAL.

- knjiga. Broš. Din 56—, platno Din 72—, luksuzna iz-
daja na najboljšem papirju polfranc. vez. Din 100—
z ilustracijami.
- knjiga. Broš. Din 56—, platno Din 72—, luksuzna iz-
daja na najboljšem papirju polfranc. vez. Din 100—
z ilustracijami.
- knjiga. Broš. Din 56—, platno Din 72—, luksuzna iz-
daja na najboljšem papirju. polfranc. vez. Din 100—
z ilustracijami.

Knjige se dobe v knjigarni Tiskovne Zadruga
v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Najnovejši kamin za salon

Ustanovljeno 1860

Kamnoseška industrija

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA

poleg gl. kolodvora.

Cerkvena umetna dela:
altarij, prižnice, obhajilne mize itd.

Marmornate plošče

za mobilije, elektronerterje, stro-
jarje, trgovske pulte, mesnice, ko-
palnice, stopnišča in veže v vseh
barvah.

Nagrobni spomeniki,
mavzoleji, rodbinske grobnice, ka-
pele.

Marmornati kamini
za salone in elegantna stanovanja.

Kameniti lišaji za kuhinje